AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített negyedik tanács)

2004. november 18. *

A T-176/01. sz. ügyben,

a **Ferriere Nord SpA** (székhelye: Osoppo [Olaszország], képviselik: W. Viscardini Donà és G. Donà ügyvédek)

felperesnek,

támogatja:

az **Olasz Köztársaság** (képviseli kezdetben: U. Leanza, meghatalmazotti minőségben, később: I. Braguglia és M. Fiorilli avvocati dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg)

beavatkozó,

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: V. Kreuschitz és V. Di Bucci, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: olasz.

egyrészt az Olaszország által a Ferriere Nord SpA-nak nyújtandó támogatásról szóló, 2001. március 28-i 2001/829/EK, ESZAK bizottsági határozat (HL L 310., 22. o.) megsemmisítése iránti kérelme, másrészt a felperes által az e határozat meghozatala következtében állítólag elszenvedett kár megtérítése iránti kérelme tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (kibővített negyedik tanács),

tagjai: H. Legal elnök, V. Tiili, A. W. H. Meij, M. Vilaras és N. J. Forwood bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. január 15-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

1 Az EK 87. cikk a kivételektől eltekintve a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánítja az állami támogatásokat, amennyiben érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, és versenytorzítóak, mert bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését előnyben részesítik.

2 Az EK 88. cikk intézményesíti az együttműködést a Bizottság és a tagállamok között a létező támogatási programok és az új támogatások vizsgálata tekintetében. Felhatalmazza a Bizottságot, hogy eljárjon a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásokkal kapcsolatban, és meghatározza a Tanács hatáskörét.

3 Az EK 174. cikk szerint a Közösség környezetpolitikájának többek között a környezet minőségének megőrzése, védelme és javítása, valamint az emberi egészség védelme a célja.

4 Az EK-Szerződés [88]. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) a hivatalos vizsgálati eljárást lezáró [befejező] határozatokkal kapcsolatban kimondja:

„(6) [...] A Bizottság a lehető legnagyobb mértékben törekszik arra, hogy az eljárás megkezdésétől számított 18 hónapon belül határozatot hozzon. Ez a határidő a Bizottság és az érintett tagállam közös megállapodásával meghosszabbítható."

5 A 2002. július 22-ig alkalmazandó, az acéliparban nyújtott állami támogatások közösségi szabályainak megállapításáról szóló, 1996. december 18-i 2496/96/ESZAK bizottsági határozat 6. cikke (HL L 338., 42. o.) az eljárásról a következőképpen rendelkezett:

„(1) A Bizottságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben tájékoztatni kell a 2–5. cikkben meghatározott bármilyen támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékról. Ugyanilyen feltételek mellett kell tájékoztatni az olyan támogatási programokat az acélipari ágazatra alkalmazni kívánó tervekről, amelyekről a Bizottság már határozott az EK-Szerződés rendelkezései alapján [...].

(2) A Bizottságot az észrevételei megtételéhez szükséges időben, de legkésőbb 2001. december 31-ig tájékoztatni kell a tagállamok, területi egységek vagy más szervezetek állami forrásainak acélipari vállalkozások javára történő bármilyen átcsoportosítására (befolyásszerzés, tőkejuttatás, hitelgarancia, kártalanítás vagy hasonló intézkedések) irányuló szándékról.

[...]

(5) Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy adott pénzügyi beavatkozás az 1. cikk értelmében állami támogatásnak minősülhet, vagy kételkedik benne, hogy egy adott támogatás összeegyeztethető a jelen határozat rendelkezéseivel, tájékoztatja erről az érintett tagállamot, és felhívja az érdekelt feleket és a többi tagállamot, hogy nyújtsák be hozzá észrevételeiket. Ha – miután megkapta az észrevételeket, és az érintett tagállamnak lehetőséget adott, hogy válaszoljon rájuk — a Bizottság megállapítja, hogy a kérdéses intézkedés a jelen határozat rendelkezéseivel össze nem egyeztethető támogatásnak minősül, legkésőbb a kérdéses támogatás értékeléséhez szükséges információk kézhezvételétől számított három hónapon belül határozatot hoz. Ha valamely tagállam e határozatot nem hajtja végre, a[z] [ESZAK-Szerződés] 88. cikkének rendelkezéseit kell alkalmazni.

(6) Ha a szándék bejelentése kézhezvételének napjától számított két hónap alatt a Bizottság nem indítja meg az (5) bekezdés szerinti eljárást, és semmilyen más módon sem ismerteti az álláspontját, a tervezett intézkedések végrehajthatók, feltéve, hogy a tagállam erről a szándékáról előzetesen tájékoztatja a Bizottságot [...]"

6 A környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi keretszabályt (HL 1994. C 72., 3. o., a továbbiakban: az 1994-es keretszabály), amelynek eredetileg 1999. december 31-én lejárt hatályát kétszer, 2000. június 30-ig (HL 2000. C 14., 8. o.), majd 2000. december 31-ig (HL 2000. C 184., 25. o.) meghosszabbították, az

EK-Szerződés által szabályozott ágazatokban nyújtott környezetvédelmi támogatásokra kellett alkalmazni, ideértve azokat a támogatásokat is, amelyekről külön közösségi, állami támogatásra vonatkozó szabály rendelkezett (2. pont). 3. pontjában szerepeltek az állami támogatásokra vonatkozó szabályok alkalmazásának feltételei, különösen a beruházásokhoz nyújtott támogatások tekintetében:

„3.2.1. A földterületbe (amikor környezetvédelmi célok megvalósításához feltétlenül szükséges), épületbe, létesítménybe és felszerelésbe történő, a szennyezés és az ártalmak csökkentésére vagy megszüntetésére, illetve a termelési módszerek környezetvédelmi célú átalakítására irányuló beruházáshoz nyújtott támogatás a jelen keretszabály keretei között engedélyezhető. Kizárólag a környezetvédelmi célok megvalósításához szükséges beruházási többletköltségek számolhatók el. A környezetvédelemmel össze nem függő, általános beruházási költségek nem számolhatók el. Új létesítmény beszerzése vagy a régi lecserélése esetén ezért nem vehetők figyelembe az olyan beruházási alapköltségek, amelyek mindössze termelési kapacitás létrehozására vagy bővítésére irányulnak, a környezetvédelmi helyzet javítása nélkül. [...] A látszólag környezetvédelmi célú, de valójában a beruházásokat általában élénkítő támogatásokra a jelen keretszabály mindenesetre nem vonatkozik. [...]"

7 Az 1994-es keretszabály 3. pontja ezenkívül különös engedélyezési feltételeket tartalmazott az olyan támogatások tekintetében, amelyek célja elősegíteni a vállalkozások alkalmazkodását az új kötelező szabványokhoz, vagy ösztönözni őket arra, hogy a kötelező szabványoknál szigorúbb előírásokat érvényesítsenek, valamint tartalmazta a kötelező szabványok hiányában nyújtott segélyek feltételeit.

8 A környezetvédelem állami támogatásáról szóló, az 1994-es keretszabály helyébe lépő közösségi keretszabály (HL 2001. C 37., 3. o., a továbbiakban: a 2001-es keretszabály) 7. pontjában kimondja, hogy az EK-Szerződés által szabályozott ágazatokban nyújtott környezetvédelmi támogatásokra kell alkalmazni, ideértve azokat a támogatásokat is, amelyekről külön állami támogatásra vonatkozó közösségi szabály rendelkezik.

9 A környezetvédelmi szabványok tekintetében a 2001-es keretszabály 20. és 21. pontjai kimondják, hogy ha a környezeti követelményeket hosszú távon kell figyelembe venni, az áraknak pontosan tükrözniük kell a költségeket, a környezetvédelmi költségeket pedig teljes mértékben internalizálni kell, és a Bizottság ennek megfelelően azt a nézetet vallja, hogy a támogatás nem indokolt az új vagy a meglévő közösségi műszaki szabványokhoz való felzárkózást biztosító beruházások esetében, kivéve a kis- és középvállalkozások (KKV) részére az új közösségi szabványokhoz való alkalmazkodásuk lehetővé tétele érdekében nyújtott támogatásokat, valamint hasznos lehet a támogatás a vállalkozásoknak a közösségi szabványoknál magasabb védettségi szint biztosítására való ösztönzésében is.

10 A szóba jövő beruházásokkal kapcsolatban a 2001-es keretszabály 36. pontja (első mondat) a következőket tartalmazza:

„Az érintett beruházások a földterületbe (amikor a környezeti célok megvalósításához feltétlenül szükséges), épületbe, létesítménybe és felszerelésbe történő, a szennyezés és az ártalmak csökkentésére vagy megszüntetésére, illetve a termelési módszerek környezetvédelmi célú átalakítására irányuló beruházásokat jelentik."

11 Az elszámolható költségekről a 37. pont első három bekezdésében a következőket tartalmazza:

„Kizárólag a környezetvédelmi célok megvalósításához szükséges beruházási többletköltségek számolhatók el.

Ebből következik, hogy ha az összköltségen belül a környezetvédelmi beruházás költsége nehezen azonosítható, akkor a Bizottság objektív és átlátható számítási módszereket vesz figyelembe, pl. a műszakilag hasonló, de nem ugyanolyan környezetvédelmi szintet biztosító beruházás költségei.

Az elszámolható költségeket mindig a kapacitásnövekedésből, a beruházás első öt évében keletkezett költségmegtakarításból, és az ebben az ötéves időszakban megvalósult kiegészítő termelésből származó hasznokat levonva kell kiszámítani."

12 A 2001-es keretszabály előírja, hogy az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetésétől [közzétételétől] kezdve kell alkalmazni (81. pont), ami 2001. február 3-án történt meg. Ezen túlmenően 82. pontja a következőképpen rendelkezik:

„A Bizottság ezt a keretszabályt alkalmazza minden olyan támogatás tekintetében, amelyről bejelentést kap, és amelyről döntenie kell a keretszabálynak az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetése [közzététele] után, még akkor is, ha valamely projektet [tervet] a kihirdetést [közzétételt] megelőzően jelentettek be. [...]"

A jogvita előzményei

13 Friuli-Venezia Giulia olasz autonóm régió 1978-ban az ipari vállalkozások környezetvédelmi kezdeményezéseit támogató intézkedéseket fogadott el. A kérdéses rendelkezést, amely az 1978. június 3-i 47. sz. regionális törvény 15. cikkének (1) bekezdésében található, az 1982. április 8-i 23. sz. regionális

törvény 7. cikke, majd az 1992. január 20-i 2. sz. regionális törvény 34. cikke módosította. A Bizottság jóváhagyta [az 1992. december 22-i SG (92) D/18803 levél], és az 1993. február 3-i 3. sz. regionális törvény határozta meg a hatályos szövegét. Az 1978. június 3-i 47. sz. regionális törvény 1993. február 3-i 3. sz. regionális törvény által módosított 15. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A regionális hatóságok az elszámolhatónak tekintett költségek legfeljebb 20%-ának megfelelő összegű pénzügyi támogatást nyújthatnak az olyan, legalább két éve működő ipari vállalkozások számára, amelyek termelési eljárásokat vagy létesítményeket kívánnak bevezetni vagy megváltoztatni az ágazati jogszabályok által megállapított új szabványok szerint a létrehozott hulladék, selejt, kibocsátás vagy zajártalom mennyiségének vagy veszélyességének csökkentése, illetve a munkakörülmények minőségének javítása érdekében."

14 1998-ban a Friuli-Venezia Giulia olasz autonóm régió új hiteleket szavazott meg a Bizottság által 1992-ben jóváhagyott támogatási program fenntartására. Az 1992. január 20-i 2. sz. regionális törvény végrehajtásáról szóló 1998. február 12-i 3. sz. regionális törvény 27. cikke c) pontjának 16. alpontja évente 4500 millió olasz líra (ITL) összegű költségvetési hitelt irányzott elő az 1998–2000-es időszakra. A Bizottság 1998. szeptember 18-i SG (98) D/7786 határozatával jóváhagyta ezt a finanszírozási intézkedést.

15 A Ferriere Nord SpA (a továbbiakban: Ferriere) az acél-, gép és kohóipari ágazatban működő vállalkozás, amelynek a székhelye Osoppóban, a Friuli-Venezia Giulia autonóm régióban van. Acélipari termékeket gyárt, amelyek egy része az ESZAK-, más része az EK-Szerződés hatálya alá tartozik. A vállalkozás, amelyik az elektronikusan hegesztett rácsok egyik legnagyobb európai termelője, 1999-ben 210 800 000 eurós árbevételt ért el, amelynek 84%-a származott Olaszországból, 11%-a az Európai Unió más országaiból és 5%-a egyéb országokból.

16 A Ferriere 1997. március 26-i levelében a Friuli-Venezia Giulia autonóm régiótól a 1978. június 3-i 47. sz. módosított regionális törvény 15. cikke alapján pénzügyi támogatást kért technológiai újításnak számító, a szennyező és hangkibocsátásokat csökkentő, valamint a munkakörülményeket javító, elektronikusan hegesztett rácsok termeléséhez használt új létesítmény létrehozatalához. A teljes beruházás elérte a 20 milliárd ITL-t.

17 Az 1998. október 8-i regionális rendelettel a Friuli-Venezia Giulia autonóm régió úgy döntött, hogy a Ferriere számára a felszámítható költség 15%-ának megfelelő, azaz 1 650 000 000 ITL (852 154 euró) hozzájárulást nyújt.

18 1999. febuár 18-án kelt levelükkel, amely a Bizottság Verseny Főigazgatóságához február 25-én érkezett, az olasz hatóságok az állami források acélipari vállalkozások javára történő átcsoportosítására irányuló tervek rendszeres bejelentésének a 2496/96 határozat 6. cikkének (1) és (2) bekezdésében előirányzott eljárása keretében értesítették a Bizottságot arról a szándékukról, hogy a módosított 1978. június 3-i 47. sz. regionális törvény alapján a Ferriere acélipari vállalkozás számára környezetvédelmi céllal állami támogatást nyújtanak.

19 Az értesítés folyamatos öntőlétesítményekbe történő beruházásról, valamint a hegesztett acélrácsokat előállító új hengerműbe történő beruházásról szólt. Ezen utóbbi beruházást az olasz hatóságok felfüggesztették, hogy elejét vegyék azoknak a nehézségeknek, amelyeket az esetleges visszatérítés okozna a támogatást összeegyeztethetetlennek nyilvánító közösségi határozat esetén.

20 1999. június 3-i levelében a Bizottság értesítette az Olasz Köztársaságot arról a határozatáról, amely szerint a C 35/99. – Olaszország — Ferriere Nord támogatás tekintetében megindítja a 2496/96 határozat 6. cikke (5) bekezdésében előírt eljárást (HL 1999. C 288., 39. o.).

21 Az olasz hatóságok a Friuli-Venezia Giulia autonóm régió által az Olaszország Európai Unió melletti állandó képviseletének küldött 1999. augusztus 3-i levéllel jelezték a Bizottságnak, hogy a hengerművel kapcsolatos beruházás az EK-Szerződés hatálya alá tartozik, mert az ezzel a felszereléssel készített hegesztett acélrács nem ESZAK-termék, hogy a beruházás egészség- és környezetvédelmi célokat szolgál, és hogy az intézkedés az 1994-es keretszabály 3.2.1. pontja szerint történt.

22 A Ferriere és a European Independent Steelworks Association (EISA) 1999. november 5-i, illetve 4-i levelükben szintén azt az álláspontot képviselték, amely szerint az állami támogatási intézkedésre irányadó jogi keretek az EK-Szerződésben találhatók meg.

23 2000. július 25-i levelükben az olasz hatóságok jelezték a Bizottságnak, hogy a Ferriere kérésére a bejelentésüknek az ESZAK-beruházásra vonatkozó, a folyamatos öntőlétesítményekkel kapcsolatos részét visszavonják, viszont megerősítik a bejelentésnek a hengerműbe történő beruházással kapcsolatos részét, amely az ESZAK-on kívüli acélipari termékekre vonatkozott, és kérték a Bizottságtól, hogy az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján mondja ki, hogy a szándék összeegyeztethető a közös piaccal.

24 2000. augusztus 14-i levelével a Bizottság értesítette az Olasz Köztársaságot arról a határozatáról, amely szerint megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást a hegesztett acélrácsokat előállító hengerműhöz nyújtott C 45/00

25 A Ferriere 2000. november 13-i levelében tette meg észrevételeit, amelyekben hangsúlyozta ESZAK-, illetve EK-tevékenységeinek szétválasztását, és a beruházása környezetvédelmi céljának jelentőségével érvelt, jelezve, hogy a támogatás az 1992-ben jóváhagyott program része, és megfelel az 1994-es keretszabály 3.2.1. pontjának.

26 A Bizottsághoz címzett 2000. december 4-i levelében a UK Iron and Steel Association jelezte, hogy a támogatást az ESZAK-rendelkezések alapján kell vizsgálni, és hogy a tervezett beruházásnak nyilvánvalóan gazdasági célja van.

27 2001. január 15-i levelében az Olasz Köztársaság ismét megerősítette, hogy a támogatást az EK-Szerződés alapján kell megítélni.

28 2001. március 28-án a Bizottság elfogadta az Olaszország által a Ferriere Nord SpA-nak nyújtandó támogatásról szóló 2001/829/EK, ESZAK határozatát (HL L 310., 22. o.; a továbbiakban: a megtámadott határozat).

29 A Bizottság a megtámadott határozatban kifejti, hogy a hegesztett rács, amelyet a vállalkozás külön egységében fognak gyártani az új hengerművel, nem ESZAK-termék, és hogy a támogatást ebből következőleg az EK-Szerződés rendelkezéseire figyelemmel kell megítélni. Megállapítja, hogy a tervezett pénzügyi támogatás állami támogatásnak minősül.

30 A Bizottság szerint a beruházást, amely a vállalkozás versenyképességének javítását és a régi felszerelés lecserélését szolgálja, lényegében gazdasági szempontok indokolják, és az mindenképpen megvalósult volna, így nem igazolja állami támogatás nyújtását környezetvédelem címén. A környezetvédelem és a munkakö-

rülmények szempontjából pozitív hatásai bármely új létesítménnyel együtt járnának. A Bizottság megállapítja, hogy új hengermű építését előíró kötelező környezetvédelmi szabványok hiányában a támogatás nem tekinthető valamely, már jóváhagyott program egyedi alkalmazásának. Végül rámutat, hogy ha feltételezzük is a döntően környezetvédelmi célt, nem különíthető el a beruházás teljes költségein belül a környezetvédelemmel összefüggő rész, ahogyan azt a 2001-es keretszabály megköveteli.

31 Következésképpen a Bizottság megállapítja, hogy a támogatás nem egyeztethető össze a közös piaccal, és nem hajtható végre. Felszólítja az Olasz Köztársaságot, hogy hajtsa végre ezt a határozatot. A C 35/99. – Olaszország — Ferriere Nord támogatás tárgyában indított eljárást (lásd a fenti 20. pontot) befejezi.

Eljárás

32 A Ferriere az Elsőfokú Bíróság Hivatalánál 2001. július 31-én benyújtotta a jelen eljárást megindító keresetét az EK 230. cikk negyedik bekezdése, az EK 235. cikk és az EK 288. cikk második bekezdése alapján.

33 Az Olasz Köztársaság 2001. november 22-én kérte, hogy beavatkozhasson a perbe a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében. 2002. január 14-én a kibővített első tanács elnöke megengedte a beavatkozást.

34 Az előadó bírót az Elsőfokú Bíróság 2003. július 2-i határozatával (HL C 184., 32. o.) a 2003. október 1-jétől 2004. augusztus 31-ig terjedő időszakra a kibővített negyedik tanácsba osztották be, amely ennek következtében megkapta az ügyet.

35 Az Elsőfokú Bíróság a felekkel 2003. október 28-án közölt pervezető intézkedéssel felhívta a Bizottságot és az Olasz Köztársaságot, hogy mutassák be az 1992-ben jóváhagyott támogatási programmal kapcsolatos jogalkotási és közigazgatási okiratokat, és közöljék, hogy később módosították-e ezeket. Felhívta továbbá a felperest annak ismertetésére, hogy szerinte hogyan lehet elkülöníteni a környezetvédelemmel összefüggő beruházás költségét.

36 A felek 2003. november 26-i leveleikben válaszoltak az Elsőfokú Bíróság kérdéseire.

37 A 2004. január 15-i tárgyaláson a felek előadták szóbeli előterjesztéseiket, és válaszoltak az Elsőfokú bíróság kérdéseire.

A felek kérelmei

38 A Ferriere azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság

— semmisítse meg a megtámadott határozatot;

— kötelezze a Bizottságot a határozattal neki okozott kár megtérítésére, az Olaszországban alkalmazandó törvényes kamattal és a pénz értékváltozását figyelembe vevő összeggel együtt, az utóbbi két elemet a támogatás összege alapján 1999. április 26-tól számítva;

— kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

39 Az Olasz Köztársaság azt kéri az Elsőfokú Bíróságtól, hogy semmisítse meg a megtámadott határozatot.

40 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság

— utasítsa el a keresetet;

— kötelezze a felperest a költségek viselésére.

A megtámadott határozat jogszerűségéről

41 Keresete alátámasztására a Ferriere eljárási és érdemi jogalapokra hivatkozik.

Az eljárásról

42 A felperes hat eljárási jogalapot fejt ki, a következők alapján: a Bizottság nem indíthatta volna meg jogszerűen a hivatalos vizsgálati eljárást a támogatással kapcsolatban, nem tartotta tiszteletben az eljárási határidőket, megsértette a védelmi jogokat, a bizalomvédelem elvét, a gondos ügyintézés elvét és indokolási kötelezettségét.

Az első, arra alapított eljárási jogalapról, hogy a Bizottság nem indíthatta volna meg jogszerűen a hivatalos vizsgálati eljárást a támogatással kapcsolatban

— A felek érvei

43 A Ferriere szerint a Bizottság jogsértően indította meg a hivatalos eljárást először 1999. június 3-án, másodszor pedig 2000. augusztus 14-én, mert a vitatott támogatás engedélyezett programot alkalmazó intézkedés volt. A jóváhagyott rendelkezéssel való összhang megállapítása után a Bizottságnak a tévesen bejelentett ügyet le kellett volna zárnia. A hivatalos eljárás megindítása a jelen ügy körülményei között a bizalomvédelem és a jogbiztonság elveinek a sérelmét jelenti.

44 Az Olasz Köztársaság, amely hatáskörrel való visszaélésre hivatkozik, azzal érvel, hogy a Bizottságnak csak tudomásul kellett volna vennie a bejelentést, anélkül hogy megvizsgálja egyedi támogatásként.

45 A Bizottság álláspontja az, hogy jogszerűen indította meg a hivatalos vizsgálati eljárást. Egyrészt azzal érvel, hogy az olasz hatóságok a Friuli-Venezia Giulia autonóm régió kérésére azon az alapon jelentették be a támogatást, hogy a támogatás nem a jóváhagyott program része. A második bejelentésben 2000. július 25-én az olasz kormány azt kérte, hogy a Bizottság foglaljon állást az EK 88. cikk (3) bekezdése szerinti új támogatás nyújtására irányuló szándékról, és minthogy fel sem merült, hogy a támogatás a jóváhagyott program része volna, a Bizottságnak semmi oka nem volt rá, hogy másként járjon el. Másrészt az olasz hatóságok a támogatás bejelentésétől kezdve jelezték, hogy a jóváhagyott program által megkövetelteltektől eltérően nincsenek kötelező szabványok. A Bizottság hozzáteszi, hogy miután ellenőrzés után megállapította, hogy a tervezett támogatás nem része létező programnak, a hatályos jogszabályok alapján vizsgálta meg.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

46 Nem vitás, hogy az olasz hatóságokkal két, a hivatalos eljárást megindító határozatot közöltek: 1999. június 3-án és 2000. augusztus 14-én.

47 A Bizottságnak a Friuli-Venezia Giulia autonóm régió által tervezett környezetvédelmi célú támogatási programot jóváhagyó, a fenti 13. pontban említett 1992. december 22-i leveléből kiderül, hogy a Bizottság az EK-Szerződés rendelkezéseinek keretei között döntött, amelyek alapján az olasz hatóságok ugyanezen év január 23-án bejelentették nála a kérdéses programot, és nem az ESZAK-Szerződés keretei között.

48 A 2496/96 határozat 6. cikkének (1) bekezdésének megfelelően, amely előírja a Bizottság tájékoztatását az olyan támogatási szándékokról, amelyekről az EK-Szerződés alapján már döntött, az olasz hatóságok 1999. február 18-án bejelentették az általuk a felperesnek nyújtani kívánt környezetvédelmi célú támogatás tervét. Nincs jelentősége, hogy a bejelentés utalt rá, hogy a támogatást az „annak idején az Európai Közösségnek kedvező eredménnyel bejelentett" 1992. január 20-i 2. sz. regionális törvénnyel módosított 1978. június 3-i 47. sz. regionális törvény alapján nyújtják, mert a jóváhagyás az EK-Szerződés keretében történt, és a 2496/96 határozat fent hivatkozott rendelkezései ilyen esetben kötelezték a tagállamot, hogy jelentse be az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó támogatási szándékot.

49 Ilyen szándékról értesülve a Bizottság, ha kételyei voltak az acéliparban nyújtott állami támogatásokról szóló 2496/96 határozat rendelkezéseivel való összeegyeztethetőség tekintetében, jogszerűen indíthatta meg a hivatalos eljárást a határozat 6. cikkének (5) bekezdése alapján, ahogyan azt 1999. június 3-án tette.

50 A Ferriere azon állítása tehát, hogy a Bizottság az első alkalommal jogsértően indította meg a hivatalos eljárást, nem megalapozott.

51 A hivatalos eljárás második megindítása tekintetében emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a Szerződés alapján nem vizsgálhatja meg azonnal az olyan egyedi támogatást, amelyet állítólag valamely korábban jóváhagyott program alapján nyújtanak. Bármiféle eljárás megindítása előtt ellenőriznie kell, hogy a támogatás része-e az általános programnak, és megfelel-e a programot jóváhagyó határozatban meghatározott feltételeknek. Ha nem így járna el, a Bizottság minden egyes egyedi támogatás vizsgálata során kétségbe vonhatná a támogatási programot jóváhagyó határozatát, ami már az EK 87. cikk szerinti vizsgálatot feltételez, és ezáltal a jogbiztonság és a bizalomvédelem elveit veszélyeztetné. A valamely általános programot jóváhagyó határozatban meghatározott feltételeket szigorúan és kiszámíthatóan alkalmazó támogatás ezért létező támogatásnak tekintendő, amelyet nem kell bejelenteni a Bizottságnak, és amelyet az EK 87. cikk alapján sem kell megvizsgálni (a Bíróság C-321/99. sz., ARAP és társai kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott ítéletének [EBHT 2002., I-4287. o.] 83. pontja és a hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 A jelen ügyben, amikor az olasz hatóságok 2000. július 25-én kifejezetten visszavonták az első bejelentésük egy részét, és megerősítették a hengerművel kapcsolatos támogatásra vonatkozó részt, ahogyan azt a fenti 23. pont leírta, kifejezetten kérték a Bizottságtól, hogy az EK 88. cikknek az új támogatásokra vonatkozó (3) bekezdése alapján – és ne az EK 88. cikknek a létező támogatásokra vonatkozó (1) bekezdése által a Bizottság és a tagállamok között létrehozott állandó együttműködés keretében — foglaljon állást arról, hogy a támogatási szándék összeegyeztethető-e a közös piaccal.

53 Ráadásul, miközben a Friuli-Venezia Giulia autonóm régió 1999. február 15-i, az 1999. február 18-i bejelentéshez mellékelt levele – amely a bejelentés fenntartott részére nézve továbbra is irányadó volt – jóváhagyott programra utalt, az olasz hatóságok nem állították, hogy a Ferriere beruházásával kapcsolatos támogatás e

programot alkalmazó intézkedés volt. Mi több, miközben a fenti 13. pontban leírt jóváhagyott program a környezetvédelem vagy a munkakörülmények szempontjából „az ágazati jogszabályok által megállapított új szabványok szerint" javulást hozó beruházásokra irányul, az említett levél kitér rá, hogy a Ferrierére nem vonatkoztak kötelező szabványok vagy más jogi kötelezettség, ami első ránézésre kétségessé tette a bejelentett szándék és a jóváhagyott program közötti megfelelést.

54 Ilyen körülmények között, tekintettel az 1999. február 15-i levél kétértelműségére, valamint arra, hogy az olasz hatóságok nem állították a második bejelentésük során, hogy a Ferrierének nyújtott támogatási intézkedés jóváhagyott programot alkalmazó intézkedés volna, miközben ugyanezek a hatóságok kétszer is a Bizottsághoz fordultak a vitatott támogatási szándékkal, második alkalommal az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján, új támogatásként jelentve be azt, és 2000. július 25-i levelükben kifejezetten kérték a Bizottságot, hogy foglaljon állást róla, úgy tűnik, hogy a Bizottság nem járt el jogsértően, amikor másodszor is megindította a hivatalos eljárást.

55 Nem állja meg a helyét a Ferriere és az Olasz Köztársaság hivatkozása a Bíróság által korábban elbírált ún. „Italgrani" és „Tirrenia" ügyekre (a Bíróság C-47/91. sz., Olaszország kontra Bizottság, ún. „Italgrani" ügyben 1994. október 5-én [EBHT 1994., I-4635. o.] és C-400/99. sz., Olaszország kontra Bizottság, ún. „Tirrenia" ügyben 2001. október 9-én [EBHT 2001., I-7303. o.] hozott ítélete). Ezekben az ügyekben a Bizottság panaszok nyomán indította meg a hivatalos eljárást, és az olasz kormány azt az álláspontot képviselte, hogy az érintett vállalkozásoknak nyújtott támogatások az Italgrani esetében jóváhagyott program, a Tirrenia esetében pedig közszolgáltatási szerződés részei, és így létező támogatásokról van szó (a fent hivatkozott Italgrani-ügyben hozott ítélet 6. és 12. pontja, valamint a fent hivatkozott Tirrenia-ügyben hozott ítélet 8., 24. és 25. pontja). A Bíróság az Italgrani ítéletben kifejtette, hogy ha a Bizottság kétségbe vonná „a jóváhagyó határozattal szigorúan összhangban lévő egyedi támogatásokat", akkor a bizalomvédelem és a jogbiztonság elveit veszélyeztetné (a fent hivatkozott Italgrani-ügyben hozott ítélet 24. pontja).

56 Úgy tűnik, hogy a Bíróság érvelése nem alkalmazható a jelen ügyben, amelyben a Bizottságnak új támogatásként, az EK 88. cikk (3) bekezdése alapján bejelentett egyedi támogatásról van szó.

57 A fentiekből az következik, hogy nem megalapozott a Ferriere azon állítása, hogy a Bizottság jogsértően indította meg a hivatalos eljárást, és nem megalapozott a bizalomvédelem és a jogbiztonság elveinek megsértésére vonatkozó állítása sem. Az első jogalapot ennek következtében el kell utasítani.

A második, arra alapított eljárási jogalapról, hogy a Bizottság nem tartotta tiszteletben az eljárási határidőket

— A felek érvei

58 A Ferriere azzal érvel, hogy a Bizottság két szempontból is túllépte az állami támogatások területén irányadó eljárási határidőket. Egyrészt a Bizottság 1999. június 3-án indította meg a hivatalos eljárást, több mint három hónappal a bejelentés után, miközben a jogszabályok és az ítélkezési gyakorlat szerint a támogatás bejelentésétől számított két hónapon belül határozatot kellett volna hoznia. Másrészt a Bizottság nem tartotta tiszteletben a 659/99 rendelet 7. cikkének (6) bekezdése alapján a hivatalos eljárás megindítását követően a határozat meghozatalára rendelkezésére álló 18 hónapos határidőt, mert a megtámadott határozat meghozataláig 20 hónap telt el. A Ferriere hozzáteszi, hogy a 18 hónapos határidő nem kötelező ugyan, de csak a Bizottság és az érintett tagállam közös megállapodásával hosszabbítható meg.

59 Az Olasz Köztársaság azt állítja, hogy a megtámadott határozat meghozatalának késedelme a 659/1999 rendelet 7. cikke (6) bekezdésének megsértését jelenti, és hogy

nem járult hozzá a hivatalos eljárás befejezésére irányadó határidő meghosszabbításához. A beavatkozó ezenkívül előadja, hogy a Bizottság megsértette a jóhiszemű együttműködés elvét, amikor a megtámadott határozat 3. cikkében befejezettnek nyilvánította az ESZAK-Szerződés keretében – az 1999. február 18-i bejelentés alapján — indított eljárást.

60 A Bizottság szerint az eljárás elhúzódására alapított jogalap nem megalapozott. A hivatalos eljárás megindítását illetően rámutat, hogy az eredeti bejelentést olyan szabályok alapján tették, amelyekről kiderült, hogy nem alkalmazandóak, és emiatt nem kellett az általában irányadó két hónapos határidőn belül válaszolnia, valamint hogy az olasz hatóságok nem tájékoztatták a támogatás végrehajtására irányuló szándékukról. A hivatalos vizsgálati eljárás hosszát illetően a Bizottság azzal érvel, hogy a 659/1999 rendelet 7. cikkének (6) bekezdésében szereplő 18 hónapos határidő nem kötelező. Ráadásul a megtámadott 2001. március 28-i határozat a hivatalos eljárást másodszor megindító 2000. augusztus 14-i határozaton alapul, így az eljárás tényleges hossza 7 és fél hónap volt.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

61 Megállapítható, hogy a hivatalos eljárást először megindító határozat tekintetében – mivel az ESZAK-Szerződés keretében tett bejelentésről van szó — a 2496/96 határozat 6. cikke (6) bekezdésének rendelkezései alkalmazandóak, és nem a felek által tévesen hivatkozott 659/1999 rendelet 4. cikke (5) bekezdésének rendelkezései, amelyek a második bejelentésre alkalmazandóak.

62 A 2496/96 határozat 6. cikkének (6) bekezdése két hónapos határidőt említ, amelynek elteltével a hivatalos eljárás megindítása hiányában a tervezett támogatási intézkedések végrehajthatók, ha a tagállam előzőleg tájékoztatta a Bizottságot e

szándékáról. Ez a rendelkezés nem jogvesztő határidőt állapít meg a Bizottság számára, hanem a gondos ügyintézés elvével összhangban arra ösztönzi, hogy körültekintően járjon el, és lehetővé teszi az érintett tagállam számára, hogy a két hónapos határidő elteltével végrehajtsa a támogatási intézkedéseket, feltéve hogy erről előzetesen tájékoztatta a Bizottságot (a Bíróság 120/73. sz. Lorenz-ügyben 1973. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 1973., 1471. o.] 6. pontja és a 84/82. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 1984. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 1984., 1451. o.] 11. pontja).

63 Márpedig nem vitás, hogy az olasz hatóságok nem értesítették a Bizottságot arról a szándékukról, hogy folyósítják a kérdéses támogatást. A beavatkozó nem hivatkozhat arra, hogy nem adta hozzájárulását a Bizottságnak a határidő „meghosszabbításához", minthogy ilyen lehetőséget a 2496/96 határozat 6. cikkének (6) bekezdése nem ismer. Ráadásul igaz ugyan, hogy a Bizottság, amely a bejelentést 1999. február 25-én kapta meg, csak 1999. június 3-án, azaz három hónappal és kilenc nappal később indította meg a hivatalos eljárást, de ez az időszak, amelynek során az olasz hatóságok nem nyilatkoztak a Bizottság számára a fent hivatkozott rendelkezésben előírtak szerint, a jelen ügy körülményei között nem tűnik eltúlzottnak. Mindenesetre a 2496/96 határozat 6. cikke (6) bekezdésének szövegéből nem következik, hogy semmis lenne az a hivatalos eljárás, amelyet a bejelentéstől számított két hónapon túl indítottak.

64 Következésképpen nem megalapozott a Ferriere azon állítása, hogy a megtámadott határozat a hivatalos eljárás késedelmes megindítása miatt jogsértő.

65 A Bizottság számára a megtámadott határozat meghozatalához szükséges időt illetően a 659/1999 rendelet 7. cikkének a fenti 4. pontban hivatkozott, a kérdéses támogatási intézkedésre alkalmazandó (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Bizottság a lehető legnagyobb mértékben törekszik arra, hogy az eljárás megkezdésétől számított 18 hónapon belül határozatot hozzon, amely határidő a Bizottság és az érintett tagállam közös megállapodásával meghosszabbítható.

66 E határidő a jelen ügyben az EK-Szerződés alapján tett második bejelentést követő eljárásra irányadó, és nem az ESZAK-Szerződés alapján tett első bejelentést követőre, ahogyan azt a felperes állítja.

67 Az igaz, hogy a megtámadott határozat mindkét Szerződést érinti, megemlíti az első, 1999. február 25-én, az ESZAK-Szerződés szerint tett bejelentést, és 3. cikkében befejezettnek nyilvánítja az e bejelentés alapján indított eljárást. De ezt az első bejelentést Olaszország visszavonta a 2000. július 25-i második bejelentésében említett ESZAK támogatási szándékok tekintetében. Az első helyébe lépő második bejelentés megerősítette a vitatott támogatási szándék bejelentését, ezúttal az EK-Szerződés szerint. Az olasz hatóságok ezzel kapcsolatban a tárgyaláson ismertették a felpereshez hasonló, mindkét szerződés hatálya alatt működő acélipari vállalkozások javára történő beavatkozások minősítésének nehézségeit. Egyébiránt a hivatalos eljárás 1999. június 3-i megindításától eltelt időszakot a 2496/96 határozat alapján kell megítélni. Ez pedig nem állapít meg olyan határidőt, amelyen belül a hivatalos eljárás megindítása után határozatot kellene hozni.

68 Ebből következőleg a hivatalos eljárás hosszát a támogatási szándék második, az EK-Szerződés alapján történt bejelentését követően, 2000. augusztus 14-én megindító határozattól számítva kell számítani, és a 659/1999 rendelet előírásai alapján kell megítélni.

69 Minthogy a Bizottság a megtámadott határozatot 2001. március 28-án, azaz 7 hónappal és 14 nappal a hivatalos eljárást megindító határozat után hozta meg, tiszteletben tartotta a fenti 65. pontban említett, nem kötelező és meghosszabbítható 18 hónapos határidőt. Tehát nem megalapozott a felperes azon állítása, hogy a Bizottság túllépte a megtámadott határozat meghozatalához rendelkezésére álló határidőt. Még ha feltételezzük is, hogy a hivatalos eljárást megindító első határozat 1999. június 3-i időpontját kell figyelembe venni, az eljárás némileg rövidebb lenne,

mint 22 hónap, ami nem jelentené a nem kötelező 18 hónapos határidő ésszerűtlen túllépését (az Elsőfokú Bíróság T-190/00. sz., Regione Siciliana kontra Bizottság ügyben 2003. november 27-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-5015. o.] 139. pontja).

70 Úgy tűnik, hogy a Bizottság az Olasz Köztársasággal való jóhiszemű együttműködés kötelezettségét sem sértette meg a jelen ügy körülményei között, amelyben kettős tevékenységet végző, de egységes könyvelésű vállalkozás szerepel, illetve két egymást követő bejelentést küldtek az ESZAK-, majd az EK-Szerződés alapján, és a Bizottságnak meg kellett állapítania a kedvezményezett tevékenység pontos – ESZAK vagy EK — természetét. A megtámadott határozat 3. cikke, amely befejezettnek nyilvánítja az ESZAK-Szerződés keretében tett bejelentést követően indított eljárást, ebben az összefüggésben csak levonja az 1999. június 3-án indított eljárás szükségszerű alaki következményét.

71 A fentiekből az következik, hogy nem megalapozott a Ferriere azon állítása, hogy a Bizottság megsértette az eljárási határidőket. A második jogalapot ebből következőleg el kell utasítani.

A harmadik, a védelmi jogok megsértésére alapított eljárási jogalapról

— A felek érvei

72 A Ferriere azt állítja, hogy a Bizottság megsértette a védelmi jogokat a környezetvédelem állami támogatásáról szóló, egymást követő keretszabály alkalmazása során. Miközben a hivatalos eljárást az 1994-es keretszabály alapján indította

meg, a 2001-es keretszabály alapján hozta meg a megtámadott határozatot, anélkül hogy az új keretszabály vonatkozásában felhívta volna az Olasz Köztársaságot és az érdekelteket észrevételeik megtételére.

73 A Bizottság azzal érvel, hogy az állami támogatások vizsgálati eljárása során a védelmi jogok egyedüli jogosultja a tagállam, a határozatok címzettje. Az alperes hozzáteszi, hogy a felperes tájékoztatást kapott a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról, két alkalommal tett észrevételeket, amelyeket figyelembe vettek, és a 2001-es keretszabály közzététele után újabb észrevételeket tehetett volna. Ezenkívül az elbírálási szempontok az új keretszabállyal lényegében változatlanok maradtak.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

74 Mindenekelőtt utalni kell rá, hogy a Ferriere által hivatkozott jogalapot nem a védelmi jogok szempontjából kell megvizsgálni, amelyeknek egyedül a tagállamok a jogosultjai az állami támogatások területén, hanem az észrevételek megtételének jogára figyelemmel, amely az „érintetteket" az EK 88. cikk (2) bekezdése szerint illeti meg az e rendelkezésben szabályozott vizsgálati szakaszban (az Elsőfokú Bíróság T-228/99. és a T-233/99. sz., Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság egyesített ügyekben 2003. március 6-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-435. o.] 122–125. pontja).

75 Nem vitás, hogy amikor a 2001-es keretszabályt közzétették, az érdekeltek az 1994-es keretszabályt figyelembe véve már megtették az észrevételeiket. A 2001-es keretszabályból, különösen annak bevezetéséből kiderül, hogy az 1994-es helyébe lép, és a Bizottság megközelítését a fogalmakban, a szabályozásban és a környezetvédelmi politikában nemzeti és nemzetközi szinten történt fejlődésre tekintettel határozza meg. Feltételezve, hogy a Bizottság – ahogyan az az

álláspontja — jogszerűen alkalmazhatta az új keretszabályt a megtámadott határozat meghozatalakor, amely kérdés vizsgálatára alább, a 134–140. pontban kerül sor, nem alapíthatta a határozatát új, a 2001-es keretszabály által bevezetett elvekre, anélkül hogy ezzel ne sértse meg az érdekeltek eljárási jogait, ha e tekintetben nem hívta fel őket észrevételeik megtételére.

76 A megtámadott határozatból kiderül, hogy a Bizottság a támogatást két indok alapján nyilvánította összeegyeztethetetlennek, mégpedig azért, mert a beruházás elsődleges célja gazdasági volt ((31) preambulumbekezdés), minthogy előnyei környezetvédelmi téren a beruházás mellékes következményei voltak ((33) preambulumbekezdés), és mert a beruházás környezetvédelmi többletköltségei nem voltak elkülöníthetők ((32) preambulumbekezdés).

77 A két keretszabály ezen indokok szempontjából lényegében megegyezik, amint azt a Bizottság a megtámadott határozat (31) preambulumbekezdésében említi (a 3. oldal lábjegyzete). A 2001-es keretszabály, akárcsak az 1994-es, azt írja elő, hogy a környezetvédelmi célú beruházások támogathatók (az 1994-es keretszabály fenti 6. pontban hivatkozott 3.2.1. pontja és a 2001-es keretszabály fenti 10. pontban hivatkozott 36. pontja), és az 1994-es keretszabály kifejezetten kizárta a látszólag környezetvédelmi célú, de valójában a beruházásokat általában élénkítő támogatásokat. A támogatási intézkedés elszámolható költségeit továbbá mindkét keretszabály szerint ugyanúgy kell kiszámítani (az 1994-es keretszabály 3.2.1. pontja és a 2001-es keretszabály fenti 11. pontban hivatkozott 37. pontja).

78 A felperes azzal érvelt a tárgyaláson, hogy jelentősége van annak, hogy a 2001-es keretszabályból bizonyos részleteket elhagytak, főleg mivel új létesítményekről van szó, amelyek esetében az 1994-es program szerinte lehetővé tette támogatás nyújtását, feltéve hogy a létesítményeknek pozitív hatásuk van a környezetre. Ezzel kapcsolatban a Ferriere írásos beadványaiban azt állítja, hogy mivel az 1994-es

keretszabály 3.2.1. pontjában új létesítmény beszerzése vagy a régi lecserélése esetén kizárta az olyan beruházási alapköltségeket, amelyek termelési kapacitás létrehozására vagy bővítésére irányulnak a környezetvédelmi helyzet javítása nélkül, ez *a contrario* azt jelenti, hogy a környezetre pozitív hatással bíró új létesítményre adható támogatás.

79 A felperes észrevételei azonban valójában a támogatási intézkedésnek az 1994-es keretszabály 3.2.1. pontja szerinti „elszámolható költségei" meghatározására vonatkoznak, amelyek kizárólag „a környezetvédelmi célok megvalósításához szükséges beruházási többletköltségek" lehetnek. A fenti 6. pontban hivatkozott keretszabály szerint „új létesítmény beszerzése vagy a régi lecserélése esetén ezért nem vehetők figyelembe az olyan beruházási alapköltségek, amelyek mindössze termelési kapacitás létrehozására vagy bővítésére irányulnak, a környezetvédelmi helyzet javítása nélkül". Nem tekinthető tehát úgy, hogy a 2001-es keretszabály módosította a korábbi rendelkezést. Mind új létesítmény beszerzése, mind pedig a régi lecserélése esetén csak a környezetvédelemhez kötődő többletköltségekre nyújtható állami támogatás. Ha a 2001-es keretszabály nem is tartalmazza ezt a megfogalmazást, a támogatás megengedhetőségének e feltétele változatlan.

80 Úgy tűnik tehát, hogy a Bizottság nem vezetett le az új keretszabályból olyan elveket és mérlegelési szempontokat, amelyek a bejelentett támogatásra vonatkozó értékelését megváltoztatták volna. Ilyen körülmények között nem kellett ismét kikérnie az érdekeltek álláspontját. A felperes megtehette a megtámadott határozat 13–16. pontjában összefoglalt észrevételeit azokról a két keretszabályban lényegében azonos elvekről és mérlegelési szempontokról, amelyek alapján a Bizottság összeegyeztethetetlennek nyilvánította a támogatást a közös piaccal.

81 A Bizottság következésképpen a határozatát nem olyan indokokra alapította, amelyekkel kapcsolatban a felperes ne tehette volna meg az észrevételeit, így nem sértette meg az EK 88. cikk (2) bekezdésének rendelkezéseit.

82 Nem megalapozott tehát a Ferriere azon állítása, hogy megsértették a védelmi jogait, ezek alatt az „érdekelteknek" az EK 88. cikke (2) bekezdésében biztosított eljárási jogait értve. A harmadik jogalapot ennek következtében el kell utasítani.

A negyedik, a bizalomvédelem elvének megsértésére alapított eljárási jogalapról

— A felek érvei

83 A Ferriere azt állítja, hogy a Bizottság megsértette az eljárással kapcsolatos jogos bizalom védelmének elvét. Minthogy a Bizottság sem az olasz hatóságoktól, sem a felperestől nem kérte olyan iratok benyújtását, amelyek alátámasztották volna a beruházás környezetvédelmi célját, a felperes szerint határozatában nem állapíthatta meg jogszerűen, hogy e tekintetben semmilyen iratot nem nyújtottak be hozzá.

84 Az Olasz Köztársaság szerint a bizottsági határozat azon megállapítása, amely szerint nem bizonyított a környezetvédelmi cél, megsérti a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat, mert – mivel a Szerződéssel való összeegyeztethetőség vizsgálatára irányuló eljárásról, és nem engedélyezési eljárásról van szó — a bizonyítási teher a Bizottságot terhelte.

85 A Bizottság azt állítja, hogy nem sértette meg a bizalomvédelem elvét, és hogy a hivatalos eljárást megindító határozat világosan felhívta az olasz kormányt és a vállalkozást, hogy terjesszék elő a beruházás környezetvédelmi céljára vonatkozó bizonyítékokat.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

86 A jogalap két részre osztható: egyrészt az arra vonatkozó részre, hogy a Bizottságnak mit kellett volna bekérnie az érdekeltektől, másrészt a bizonyítási teher kérdésével kapcsolatos részre.

87 A Ferriere elsősorban azt rója fel a Bizottságnak, hogy nem hívta fel sem őt, sem az Olasz Köztársaságot arra, hogy nyújtsák be a beruházás környezetvédelmi céljára vonatkozó iratokat, majd határozatában megállapította, hogy e tárgyban semmilyen iratot nem nyújtottak be hozzá ((30) preambulumbekezdés).

88 A bizalomvédelem elve, amelyre a felperes hivatkozik, megköveteli, hogy a Bizottság az állami támogatást vizsgáló eljárása során figyelembe vegye azt a jogos bizalmat, amelyet a vizsgálati eljárást megindító határozatban található megállapítások kelthetnek (az Elsőfokú Bíróság T-6/99. sz., ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi kontra Bizottság ügyben 2001. június 5-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-1523. o.] 126. pontja), és hogy ezt követően ne alapítsa a végső határozatát olyan elemek hiányára, amelyek előterjesztését az érdekelt felek e megállapítások alapján nem tarthatták feladatuknak.

89 A hivatalos eljárást megindító, fenti 20. pontban említett 1999. június 3-i határozatból kiderül, hogy a Bizottság jelezte benne, hogy kételkedik abban, hogy a beruházás elsődleges célja a környezetvédelem lenne, hogy ebben a szakaszban úgy ítélte meg, hogy a környezetvédelmi jelleg nagyon csekély, és hogy az állítólag a környezet védelmével kapcsolatos előnyök inkább a munkások védelmével kapcsolatosnak tűnnek, ami nem függ össze sem az acélipari támogatásokra

vonatkozó szabályokkal, sem pedig az 1994-es keretszabállyal. A Bizottság emlékeztetett arra is, hogy létesítmények kora miatt gazdasági okokból szükséges beruházást elhatározó döntéshez nem nyújtható támogatás.

90 A hivatalos eljárást megindító, fenti 24. pontban említett 2000. augusztus 14-i határozatban a Bizottság tett megállapításokat arról, hogyan értékeli elsőre a beruházást környezetvédelmi szempontból. Megállapította, hogy az olasz hatóságok nem bizonyították, hogy a hengermű beszerzésének elsődleges célja a környezet védelmének vagy a munkások munkakörülményeinek javítása lenne, és hogy úgy tűnik neki, hogy éppen ellenkezőleg, a Ferriere lényegében a termelési kapacitásának a lecserélésére, illetve növelésére törekszik nagy teljesítőképességű felszerelés beszerzésével. A Bizottság ebből arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgálat e szakaszában úgy tűnik, hogy a beruházásnak a munkakörülményekre és a környezetre gyakorolt hatásai annak pusztán mellékes következményei.

91 Ezek az ismételt megállapítások kellően egyértelműek és pontosak voltak ahhoz, hogy az olasz hatóságok és a felperes úgy tekintse, hogy felhívták őket minden olyan releváns bizonyíték előterjesztésére, amelyek alapján a beruházás elsődlegesen környezetvédelmi célja megállapítható. Nem lehet tehát helyt adni a Ferriere azon kifogásának, amelyet az eljárással kapcsolatos jogos bizalom megsértésére alapít.

92 A Ferriere másodsorban azzal érvel, hogy a Bizottság előfeltevésekre alapozta a határozatát, anélkül hogy az őt terhelő tényleges ellenőrzéseket elvégezte volna. Az Olasz Köztársaság hozzáteszi, hogy a Bizottságnak kellett bizonyítania, hogy a beruházás nem környezetvédelmi célú, és hogy a határozat megfordítja a bizonyítási terhet.

93 Amikor a Bizottság úgy dönt, hogy megindítja a hivatalos eljárást, a tagállam és a potenciális kedvezményezett feladata, hogy előterjesszék azokat az érveiket, amelyek bizonyíthatják, hogy a támogatási szándék megfelel a Szerződés alkalmazásában előírt kivételeknek, mert a hivatalos eljárás célja éppen az, hogy a Bizottság megismerje az ügy összes körülményeit (ld. ebben az értelemben a fent hivatkozott Németország kontra Bizottság ítélet 13. pontját).

94 Igaz, hogy a Bizottságnak a hivatalos eljárás megindításakor egyértelműen kell megfogalmaznia a támogatás összeegyeztethetőségével kapcsolatos kételyeit annak érdekében, hogy a tagállam és az érdekeltek a lehető legjobban felelhessenek rájuk, ettől még a támogatást kérőnek kell eloszlatnia ezeket a kételyeket, és bizonyítania, hogy a beruházása kielégíti a támogatásnyújtás feltételeit (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-17/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2001. március 22-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-2481. o.] 41. és 45–49. pontját). Az Olasz Köztársaságot és a Ferrierét terhelte tehát annak bizonyítása, hogy lehetett környezetvédelmi célú támogatást nyújtani a kérdéses beruházásra, és különösen hogy a beruházás az egymást követően alkalmazandó két keretszabály által megkövetelt környezetvédelmi célra irányult (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-278/92–C-280/92. sz., Spanyolország kontra Bizottság egyesített ügyekben 1994. szeptember 14-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4103. o.] 49. pontját és a C-113/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2002. szeptember 19-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-7601. o.] 70. pontját).

95 Az ügy irataiból és különösen a megtámadott határozatból kiderül, hogy a Bizottság, amely nyilvánosságra hozta a támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó kételyeit, és bekérte az érdekelt harmadik személyek és az Olasz Köztársaság észrevételeit a kérdéses tervről, a határozatának (23)–(36) preambulumbekezdésében elvégezte az elé terjesztett tények pontos és érvekkel alátámasztott értékelését, ahogyan az a feladata volt.

96 A fentiekből az következik, hogy nem megalapozott a Ferrierének az az állítása, hogy a Bizottság az eljárás során megsértette a bizalomvédelem elvét. A negyedik jogalapot ennek következtében el kell utasítani.

Az ötödik, a gondos ügyintézés elvének megsértésére alapított eljárási jogalapról

— A felek érvei

97 A Ferriere azt állítja, hogy a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés elvét azáltal, hogy tévedett az alkalmazandó jogalap tekintetében – ESZAK-Szerződés majd EK-Szerződés –, és hogy engedélyezett programot alkalmazó intézkedés tekintetében megindította a hivatalos eljárást.

98 A Bizottság azzal érvel, hogy nem sértette meg a gondos ügyintézés elvét. Minthogy egymás után két bejelentést tettek, az ESZAK-, majd az EK-Szerződés alapján, és olyan acélipari vállalkozásról volt szó, amelyik nem vezetett elkülönített könyvelést, a támogatást mindkét Szerződést figyelembe véve kellett megvizsgálnia.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

99 Az ügy irataiból kiderül, hogy a Ferriere részben az ESZAK-Szerződés, részben pedig az EK-Szerződés hatálya alá tartozó termékeket gyártó acélipari vállalkozás, hogy az olasz hatóságok a kérdéses támogatást először az ESZAK-Szerződés alapján jelentették be, hogy az Olasz Köztársaság és a Ferriere később a közigazgatási eljárás során jelezték, hogy a hegesztett acélrács, amelynek gyártására a hengerműbe történő beruházást tervezték, nem ESZAK-, hanem EK-termék, és hogy az EK-Szerződés alapján új bejelentést tettek. A beavatkozó e tekintetben a tárgyaláson elmondta, hogy nehéz megállapítani az irányadó jogszabályokat olyan vállalkozás esetében, amelyik mindkét Szerződés hatálya alá tartozó tevékenységet végez.

100 Ezenkívül az elkülönített könyvelést nem vezető acélipari vállalkozás esetében, mint a Ferriere, a Bizottság alappal vizsgálta meg, hogy a vitatott támogatást nem fordítják-e jogsértően ESZAK-tevékenységek céljaira (a fent hivatkozott ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 74. és 125. pontja).

101 Ilyen körülmények között nem róhatók fel a Bizottságnak az állítólagos eljárási hibák, hiszen a beruházás kapcsolódása az ESZAK-, illetve az EK-Szerződéshez első látásra nem volt egyértelmű, a Bizottság egymást követően mindkét Szerződés alapján kapott bejelentést, és amúgy is kötelessége volt ellenőrizni, hogy fennáll-e a veszélye annak, hogy a támogatást más tevékenységek javára fordítják, mint amelyekre azt nyújtják. Az, hogy a Bizottság, amely köteles megindokolni a határozatát, jogalapot keres, nyilvánvalóan nem sérti a gondos ügyintézés elvét.

102 Egyébként szigorúan eljárási szempontból két eljárás megindítása nem jelenti a jelen ügyben a gondos ügyintézés elvének megsértését, mert – amint arra az első jogalapra adott válasz utalt (a fenti 50., 54. és 57. pont) — a két eljárást az olasz hatóságok által tett két bejelentés nyomán jogszerűen indították meg. A Ferriere azon érve, amely szerint a hivatalos eljárás megindítása engedélyezett programot végrehajtó intézkedés kapcsán a gondos ügyintézés elvének a megsértését jelenti, érdemi kérdést vet fel, azaz hogy a kérdéses támogatási intézkedés a felperes állításának megfelelően ilyen intézkedés-e, és ezt az első érdemi jogalappal együtt kell megvizsgálni (lásd alább a 116–128. pontot).

103 A fentiekből az következik, hogy nem megalapozott a Ferriere azon állítása, hogy a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés elvét. Az ötödik jogalapot ennek következtében el kell utasítani.

A hatodik, az indokolási kötelezettség megsértésére alapított eljárási jogalapról

— A felek érvei

104 A Ferriere szerint a Bizottság nem indokolta meg kielégítően a határozatát, mert csak arra szorítkozott, hogy a határozat (30) preambulumbekezdésében (1. sz. lábjegyzet) jelezte, hogy nincsenek külön korlátozások a kérdéses létesítménytípusra.

105 A Bizottság előadja, hogy a szabványok hiányának megállapításán kívül nem tudott más indokot megjelölni.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

106 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikkben előírt indokolási kötelezettség olyan lényeges eljárási előírás, amelyet meg kell különböztetni az indokolás helytállóságának kérdésétől, amely a vitatott aktus érdemi jogszerűségét veti fel. Az indokolásnak a kérdéses aktus természetéhez kell igazodnia, és világos és egyértelmű módon ki kell tűnnie belőle az aktust kibocsátó intézmény gondolatmenetének, úgy, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedést alátámasztó körülményeket, illetve hogy az illetékes bíróság ellenőrzést gyakorolhasson felette. Azt, hogy valamely aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikk követelményeinek, nem pusztán a szövegére figyelemmel kell megítélni, hanem az összefüggéseire, valamint az érintett tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére való tekintettel is (a Bíróság C-350/88. sz., Delacre és társai kontra Bizottság ügyben 1990. február 14-én hozott ítéletének [EBHT 1990., I-395. o.] 15. és 16. pontja és a C-114/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2002. szeptember 19-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-7657. o.] 62. és 63. pontja).

107 Tekintettel erre az ítélkezési gyakorlatra, úgy tűnik, hogy a jelen ügyben a Bizottság nem sértette meg azt a kötelezettségét, hogy kielégítően indokolja a megtámadott határozatot.

108 A megtámadott határozat az (1) preambulumbekezdésben (3. sz. lábjegyzet) idézi az 1978. június 3-i 47. sz. regionális törvény 15. cikkének a fenti 13. pontban hivatkozott, módosított (1) bekezdését, amely alapján támogatás nyújtható az eljárásaikat vagy létesítményeiket az ágazati jogszabályok által megállapított új szabványokhoz igazító ipari vállalkozások által megvalósított beruházásokhoz. A megtámadott határozat a (14) preambulumbekezdésben kitér a felperesnek a létesítményére irányadó kötelező határértékek létezésére vonatkozó észrevételeire, és a (30) preambulumbekezdésben (1. sz. lábjegyzet) megállapítja velük kapcsolatban, hogy a társaság állításával ellentétben nincsenek külön korlátozások erre a létesítménytípusra. Világosan kifejti a Ferriere létesítményére irányadó szabványok hiányára alapított indokot olyan jogi és ténybeli háttérrel, amely érthetővé teszi azt a felperes számára.

109 Nem megalapozott tehát a Ferriere azon állítása, hogy a Bizottság nem indokolta meg kielégítően a megtámadott határozatot. A hatodik jogalapot ennek következtében el kell utasítani.

110 A fentiekből az következik, hogy a hat eljárási jogalapot összességükben el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

111 A Ferriere keresete alátámasztásául három érdemi jogalapot fejt ki, amelyek szerint először, a beruházása jóváhagyott programot alkalmazó intézkedés, és nem új

támogatás, másodszor, a megtámadott határozatot az 1994-es keretszabály alapján kellett volna meghozni és nem a 2001-es alapján, valamint harmadszor, a beruházása környezetvédelmi célt szolgál, ami alapján kaphat ezen a címen környezetvédelmi támogatást.

Az első, arra alapított érdemi jogalapról, hogy a Ferriere beruházása jóváhagyott programot alkalmazó intézkedés, és nem új támogatás

— A felek érvei

112 A Ferriere azt állítja, hogy a beruházása a Bizottság által 1992-ben jóváhagyott regionális program része, mindössze olyan intézkedés volt, amely azt alkalmazta, így a Bizottság a megtámadott határozattal a saját engedélyező határozatának mondott ellent.

113 A felperes szerint a Bizottság tévesen értelmezte az 1992-ben jóváhagyott programot, mert a „jogszabályok által megállapított szabványok"-hoz történő igazítás nem „kötelező környezetvédelmi szabványok"-hoz történő igazításként, hanem csak ajánlott, és így nem kötelező szabványokhoz történő igazításként is értendő. Ez az értelmezés felel meg az 1994-es és a 2001-es keretszabály szellemének, amely figyelembe veszi a támogatások ösztönző jellegét. Ezenkívül a 2001-es keretszabály szerint kötelező szabványok nélkül megvalósított beruházás támogatása is engedélyezhető. Ráadásul a nemzeti és a közösségi rendelkezések szerint léteznek a szennyező kibocsátásokra, illetve a zajártalomra vonatkozó környezeti szabványok, valamint a munkakörülmények javítását szolgáló szabványok, és ezeket figyelembe vette a felperes az új létesítménye létrehozásakor.

114 Az Olasz Köztársaság azt állítja, hogy a vitatott támogatás az 1992-ben jóváhagyott program része. Mi több, a Bizottság 1998-ban olyan feltételekkel engedélyezte a finanszírozása folytatását, amelyekből levezethető, ahogyan az 1994-es és a 2001-es keretszabályból is kiderül, hogy a támogatás nyújtásának nem feltétele kötelező szabványok létezése. A Bizottság tehát tévesen értelmezte a jóváhagyott programot.

115 A Bizottság azzal érvel, hogy a vitatott támogatás nem áll összhangban az 1992-ben jóváhagyott programmal. Ez utóbbi a támogatás feltételéül szabta, hogy az érintett beruházás az ágazatra vonatkozó új szabványokhoz történő igazodást célozza. Márpedig a Bizottság szerint a Ferriere korábbi létesítményei megfeleltek a meglévő szabványoknak, és az új létesítménynek nincs köze új szabványok hatályba lépéséhez. A felperes által hivatkozott szabványok se nem újak, se nem kötelezőek, vagy pedig először csak a jelen eljárás folyamán hivatkoztak rájuk. Az alperes hozzáteszi, hogy a munkakörülmények javítása és a gyárakban a biztonság és a higiénia érdekében bevezetett intézkedések nem függnek össze a környezet védelmével.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

116 Az, hogy a vitatott támogatás az 1992-ben jóváhagyott programot alkalmazó intézkedés volt-e, vagy új támogatás, attól függ, hogy hogyan értelmezzük a rendszert felállító, fenti 13. pontban hivatkozott rendelkezést, amely szerint azok a beruházások támogathatók, amelyek célja a környezet vagy a munkakörülmények szempontjából javulást elérni, mégpedig „az ágazati jogszabályok által megállapított új szabványok szerint".

117 Az említett rendelkezés szövegéből is kiderül, hogy létezniük kell a támogatás kedvezményezettjéül kiszemelt vállalkozás tevékenységi területén alkalmazandó

szabványoknak, ezeknek e területen újnak kell lenniük, és a beruházásnak, ahhoz hogy támogatható legyen, a létesítményt e szabványokhoz kell igazítania.

118 Ezt az értelmezést támasztják alá azok a körülmények, amelyek között a támogatási program vizsgálata során bevezették az új szabványokhoz való igazodásra vonatkozó feltételt. A Bizottság által az Olaszország állandó képviseletének küldött két levélből kiderül, hogy a Bizottság – az 1992. május 21-én kelt elsőben — rákérdezett, hogy a tervezett rendelkezés szerint a támogatás nyújtásának feltétele-e új normatív előírásokhoz igazítás, és – az 1992. szeptember 9-én kelt másodikban — egyértelműen jelezte, hogy „a támogatás célja az kell, hogy legyen, hogy megkönnyítse a vállalkozások számára a hatóságok által a környezetszennyezés leküzdésével kapcsolatban előírt kötelezettségeknek való megfelelést".

119 E rendelkezés, különösen az új szabványokhoz való igazodásra vonatkozó feltétele, semmiben sem módosult, amikor a Bizottság 1998. szeptember 18-i levelében hozzájárult az 1992-ben jóváhagyott program finanszírozásának folytatásához. Az engedélyezett programnak e levélben történt összefoglalása nem értelmezhető a rendszer módosításaként. Ráadásul az Olasz Köztársaság és a Bizottság az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott, fenti 36. pontban említett válaszaikban jelezték, hogy az 1998-ban megindított eljárás csak a létező program további finanszírozására irányult, anélkül hogy annak tartalmára vagy hatályára hatással lett volna.

120 Márpedig a Ferrierének a Friuli-Venezia Giulia autonóm régióhoz 1997. március 26-án benyújtott kérelme nem tett említést semmilyen olyan szabványról, amelynek a létesítmény meg kívánna felelni. A régió 1999. február 15-i, az olasz hatóságok által az 1999. február 18-án tett bejelentéshez mellékelt, a fenti 53. és 54. pontban említett levele továbbá kifejezetten kitér arra, hogy nem létezik olyan kötelező szabvány vagy

más jogi kötelezettség, amelyeknek a vállalkozás alá volna vetve, és hozzáteszi, hogy a környezetvédelmi eredmények javítása céljából elvégzett beruházás túlmegy a közösségi szabványok követelményein. Ráadásul, amint az a fenti 53. és 54. pontban megállapítást nyert, az olasz hatóságok nem állították a második bejelentés során, hogy a Ferrierének nyújtott támogatás a jóváhagyott programot alkalmazó intézkedés lenne.

121 Tény, hogy a közigazgatási eljárás során a Ferriere a fenti 25. pontban említett 2000. november 13-i levelében a jogalap megjelölése nélkül utalt a hatályos jogszabályok által előírt „határértékekre", hozzátéve, hogy ezek a belső jogba az 1999. augusztus 4-i 372. sz. törvényrendelettel átültetett, a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 1996. szeptember 24-i 96/61/EK tanácsi irányelv (HL L 257., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 80. o.) útmutatásainak is megfeleltek, még ha csak a támogatás iránti kérelem benyújtása és az 1999. februári bejelentés után is. Ezek a jogszabályszövegek azonban, amelyek maguk semmiféle számszerű értékre nem utalnak, pusztán a jelen üggyel összefüggésben nem álló ajánlásokat fogalmaznak meg ipari létesítményekre vonatkozó engedélyek kiadásához.

122 Kérelmében a Ferriere hivatkozott az Olaszországban az 1991. augusztus 15-i 277. sz. törvényrendelettel átültetett, a munkájuk során zajjal kapcsolatos kockázatoknak kitett munkavállalók védelméről szóló, 1986. május 12-i 86/188/EGK tanácsi irányelvre is (HL L 137., 28. o.) és lábjegyzetben utalt különböző közösségi jogi, illetve nemzeti jogszabályszövegekre, amelyek szerinte a beruházása által tiszteletben tartott határértékeket állapítanak meg. A felperes közösségi jogként az Olaszországban az 1997. február 5-i 22. sz. törvényrendelettel átültetett, az 1994. június 27-i 94/31/EK tanácsi irányelv (HL L 168., 28. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 376. o.) által módosított, a veszélyes hulladékokról szóló, 1991. december 12-i 91/689/EGK tanácsi irányelvet idézi (HL L 377., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 78. o.). Megemlít belső jogi jogszabályszövegeket is, mégpedig a köztársasági elnök 1988. május 24-i 203. sz. rendeletét a légkörbe történő füst- és porkibocsátásról, az 1995. október 26-i 447. sz. törvényt az ipari létesítményeken kívüli zajszennyezés kibocsátásról, és egyik végrehajtási jogszabályát, a minisztertanács 1997. november 14-i 675900. sz. végrehajtási rendeletét.

123 Függetlenül azonban attól, hogy 1997. március 26-án, amikor a támogatást kérték, ezen előírások többsége nem volt új, a Ferriere sem a közigazgatási eljárásban, sem a jelen eljárás során nem jelölte meg azokat a szabványokat, amelyeket e rendelkezések előírtak, és amelyekhez a beruházása hozzá kívánta volna igazítani az ipari létesítményt. Minthogy ezeket az információkat nem terjesztették elő, és így nem lehetett őket figyelembe venni a megtámadott határozat kidolgozásakor, nem lehet rájuk hivatkozni a határozat jogszerűségét vitatva (a Bíróság 234/84. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1986. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1986., 263. o.] 11. és 16. pontja). A hivatkozott közösségi jogi rendelkezéseket illetően pedig egyrészt úgy tűnik, hogy a 86/188 irányelv célja a munkahelyükön bizonyos zajszintnek kitett munkavállalók tájékoztatása, védelme és orvosi felügyelete, de nem tartalmaz a vállalkozások által betartandó szabványokat. Másrészt az iratokból úgy tűnik, hogy a Ferriere nem állít elő a 91/689 irányelvben említett veszélyes hulladékokat, és ennek következtében nem vonatkoznak rá az irányelv rendelkezései.

124 Megállapítható tehát, hogy a Ferriere nem jelölhette meg sem a közigazgatási eljárás során, sem pedig a jelen eljárás során, hogy a beruházása pontosan milyen, a tevékenysége szerinti ágazatra irányadó új szabványoknak kívánt megfelelni. Azokra a közösségi, illetve nemzeti jogi rendelkezésekre alapított érvek, amelyek vagy nem újak, vagy nincsenek összefüggésben a vitatott támogatás nyújtásával, részben nem elfogadhatóak, mert először a bíróság előtt hivatkoztak rájuk, részben pedig nem megalapozottak, mert nem függnek össze a kérdéses beruházással. Arra a következtetésre kell tehát jutni, hogy a Ferriere nem bizonyította a beruházása és az ágazatára vonatkozó új szabványok közötti kapcsolatot.

125 Nincs tehát szükség annak vizsgálatára, hogy a jóváhagyott támogatási programban említett szabványok alatt kötelező vagy ajánlott szabványokat kell-e érteni, sem pedig annak eldöntésére, hogy új szabványnak minősül-e minden olyan szabvány, amelyet a lecserélendő létesítménynek a 70-es években történt üzembe helyezése után vezettek be, ahogyan azt a Ferriere állítja, minthogy a felperes nem jelölt meg semmiféle olyan szabványt, amelyhez hozzá kívánta volna igazítani a létesítményét. Hasonlóképpen nincs jelentősége annak az érvnek sem, amely szerint az 1994-es és a

2001-es keretszabály ösztönzési céllal lehetővé teszi a támogatásnyújtást kötelező szabványok hiányában, illetve akkor, amikor a beruházás túlmegy a kötelező szabványok követelményein, mert a jóváhagyott programot bevezető rendelkezés megköveteli, hogy a beruházás ahhoz, hogy támogatást lehessen igényelni hozzá, arra irányuljon, hogy a létesítményt új, az ágazatra irányadó szabványokhoz igazítsa.

126 A fentiekből az következik, hogy a Bizottság joggal ítélte meg úgy, hogy a vitatott támogatás nem tekinthető a jóváhagyott programot alkalmazó intézkedésnek, hanem új intézkedésnek minősül.

127 A fentiekből továbbá az következik, hogy a Ferrierének a fenti 102. pontban említett azon érve, amely szerint a Bizottság megsértette a gondos ügyintézés elvét, amikor hivatalos eljárást indított jóváhagyott programot alkalmazó intézkedés tekintetében, szintén nem állja meg a helyét.

128 Az első érdemi jogalapot ebből következőleg el kell utasítani.

A második, arra alapított érdemi jogalapról, hogy a megtámadott határozatot az 1994-es keretszabály alapján, és nem a 2001-es alapján kellett volna meghozni

— A felek érvei

129 A Ferriere azzal érvel, hogy a beruházását az 1994-es keretszabály alapján kellett megvizsgálni. A megtámadott határozat jogalapja így hibás. A támogatást az 1994-es

keretszabály szempontjai alapján kellett volna megvizsgálni, és nem a 2001-es keretszabály szempontjai szerint. A Bizottság állítólag ezzel megsértette a bizalomvédelem elvét is.

130 A felperes a 2001-es keretszabálynak a Bizottság által értelmezett (fenti 12. pontban hivatkozott) 82. pontja jogellenességére hivatkozik. A Ferriere szerint az új keretszabályt a már bejelentett támogatásra csak annyiban lehetett alkalmazni, amennyiben vele kapcsolatban még nem indult hivatalos eljárás.

131 Az Olasz Köztársaság szerint a támogatást a nyújtásakor, 1998. október 8-án hatályos 1994-es keretszabály alapján kellett megvizsgálni, és nem a megtámadott határozat meghozatalakor hatályos jog szerint.

132 A Bizottság azt állítja, hogy a támogatási szándék a 2001-es keretszabály alapján összeegyeztethetetlen volt a közös piaccal, és az 1994-es keretszabály alapján sem lehetett volna engedélyezni.

133 Az alperes ezenkívül azzal érvel, hogy a 2001-es keretszabály 82. pontjának jogellenességére a kereset nem hivatkozott, és így ez az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 48. cikke 2. §-ának rendelkezéseire figyelemmel nem elfogadható. Ettől függetlenül is úgy ítéli meg, hogy a 82. cikk az új program csak a jogszabályok időbeli alkalmazásának általános elveivel összhangban történő azonnali alkalmazását írja elő, ami semmiben sem sérti a bizalomvédelem elvét.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

134 A környezetvédelmi célt szolgáló támogatás tervének összeegyeztethetősége a közös piaccal az EK 6. és EK 87. cikk rendelkezései alapján és a Bizottság által az ilyen vizsgálat céljára kiadott közösségi keretszabály keretében ítélendő meg. A Bizottságot az általa az állami támogatások ellenőrzése tárgyában elfogadott keretszabály, illetve közlemények ugyanis annyiban kötik, amennyiben azok nem térnek el a Szerződés előírásaitól, és amennyiben a tagállamok elfogadják őket (a Bíróság C-351/98. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2002. szeptember 26-án hozott ítéletének [EBHT 2002., I-8031. o.] 53. pontja). Az érdekeltek ebből következőleg alappal hivatkoznak rájuk, és a bíróság ellenőrzi, hogy a Bizottság betartotta-e a saját maga által megállapított szabályokat, amikor meghozta a vitatott határozatot (az Elsőfokú Bíróság T-35/99. sz., Keller és Keller Meccanica kontra Bizottság ügyben 2002. január 30-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-261. o.] 74. és 77. pontja).

135 A jelen ügyben először azt kell eldönteni, hogy a környezetvédelem állami támogatásáról szóló melyik közösségi keretszabályt kellett a Bizottságnak alkalmaznia a határozata meghozatalához.

136 A válaszban kifejezetten felhozott jogellenességi kifogás a Bizottság állításával ellentétben elfogadható, ha a kereset 54. pontjában hallgatólagosan előterjesztett jogalapot egészíti ki a válasz 12-18. pontjában (lásd ebben az értelemben az Elsőfokú Bíróság T-118/96. sz., Thai Bicycle kontra Tanács ügyben 1998. július 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-2991. o.] 142. pontját).

137 A 2001-es keretszabály 81. és 82. pontjából (lásd a fenti 12. pontot) kiderül, hogy a keretszabály 2001. február 3-i közzététele napján lépett hatályba, és hogy a

Bizottságnak minden bejelentett tervre alkalmaznia kellett a rendelkezéseit, még azokra is, amelyeket a közzététel előtt jelentettek be. A felperes értelmezésével ellentétben az új keretszabály azonnali alkalmazása alól nincs kivétel, így nincs kizárva az az eset, mint a jelen ügyé, amikor megindították a hivatalos eljárást.

138 Egyrészt a 81. és 82. pontokban szereplő rendelkezések, amelyek az EK 254. cikknek a Tanács és a Bizottság rendeleteinek és irányelveinek hatálybalépéséről szóló (2) bekezdése rendelkezéseihez hasonlítanak, azt az elvet követik, hogy ellenkező rendelkezés hiányában az intézmények aktusait azonnal alkalmazni kell (a Bíróság 270/84. sz., Licata kontra Gazdasági és Szociális Tanács ügyben 1986. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1986., 2305. o.] 31. pontja és a C-122/96. sz., Saldanha és MTS ügyben 1997. október 2-án hozott ítéletének [EBHT 1997., 5325. o.] 12–14. pontja).

139 Másrészt a bizalomvédelem elvére itt nem lehet hivatkozni, mert az a jogbiztonság elvéhez hasonlóan az új rendelkezések hatálybalépése előtt létrejött helyzetekre vonatkozik (a Bíróság C-34/92. sz., Grusa Fleisch-ügyben 1993. július 15-én hozott ítéletének [EBHT 1993., 4147. o.] 22. pontja). Márpedig a Ferriere nem ilyen helyzetben volt, hanem olyan átmeneti helyzetben, ahol valamely tagállam támogatási tervet jelentett be a Bizottságnak, és kérte, hogy vizsgálja meg a közösségi szabályokkal való összeegyeztethetőségét, vagyis ahol a támogatási intézkedés végrehajtása e vizsgálat eredményétől függött. Ezenkívül, mindettől függetlenül, minthogy – amint ez korábban már megállapítást nyert (lásd a fenti 77. pontot) — a két egymást követő keretszabály lényegében megegyezik, a második alkalmazása nem érinthette a felperes jogos bizalmát.

140 A megtámadott határozatot ebből következőleg jogszerűen hozták meg a 2001. február 3-án hatályba lépett 2001-es keretszabályt alkalmazva.

A harmadik, arra alapított érdemi jogalapról, hogy a Ferriere beruházása környezetvédelmi célra irányult, és ennek alapján kaphat ezen a címen környezetvédelmi támogatást

— A felek érvei

141 A Ferriere azt állítja, hogy a beruházásához kaphat környezetvédelmi támogatást. Összhangban van az EK 174. cikkben meghirdetett közösségi környezetvédelmi politika céljaival, és megfelel a közösségi irányelvek és ajánlások előírásainak. A beruházás különösen a légköri szennyezés, a veszélyes hulladék, a zajártalom és a munkakörülmények szempontjából jár javulással, és e célokból az utóbbi kettőt a jóváhagyott programot létrehozó rendelkezés kifejezetten megemlíti.

142 A felperes arra is hivatkozik, hogy a teljes költségből elkülöníthető a környezetvédelemmel kapcsolatos költség, amelyet a régió a 20 milliárd ITL-es beruházásból 11 milliárdra értékelt.

143 A Bizottság a felperes szerint nem vette figyelembe a terv környezetvédelmi célját, és önkényesen úgy ítélte meg, hogy a beruházás gazdasági célja volt a meghatározó, miközben az új eljárás éppen a termelési rendszer környezetbaráttá tételére irányult. A felperes szerint természetes, hogy az új létesítmény gazdasági teljesítőképessége nagyobb, mint a régié, de a régi hengermű még teljesen kielégítő volt mind funkcionális, mind pedig technológiai szempontból, és azért cserélték le az új felszereléssel, hogy kiküszöböljék a régi termelési eljárás környezeti hátrányait.

144 Az Olasz Köztársaság azzal érvel, hogy a kérdéses beruházást elsősorban a környezetvédelemmel összefüggő célok indokolták.

145 A Bizottság azt állítja, hogy a támogatás nem igazolt a jelen ügyben, mert a beruházást a környezetvédelemtől idegen okokból amúgy is megvalósították volna, az ártalmak és a szennyezés csökkenése pedig döntően gazdaságilag és technológiailag meghatározott, elkerülhetetlen döntés egyenes és szükségszerű következménye volt. Nem lehet továbbá elkülöníteni a környezetvédelmi szemponthoz kötődő többletköltségeket. A Bizottság hozzáteszi, hogy az először is a válaszban előterjesztett iratok – feltéve, hogy elfogadhatóak — nem érintik a Bizottság által a közigazgatási eljárás során tudomására hozott információk alapján meghozott megtámadott határozat jogszerűségét.

— Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

146 A Bizottság a fenti 30. pontban összefoglalt okokból nyilvánította a támogatást összeegyeztethetetlennek, amelyek szerint a régi felszerelést új létesítményre cserélő beruházás nem környezetvédelmi célokat szolgált, hanem gazdasági és ipari célokat, és így nem részesülhetett környezetvédelmi célú támogatásban. Úgy ítélte meg továbbá, hogy a környezetvédelmi előnyök az új termelési eljárás velejárói voltak, és ezért a beruházás teljes költségén belül nem különíthető el a környezetvédelemmel kapcsolatos rész (a határozat (29) és (31)–(33) preambulumbekezdése).

147 A környezetvédelem állami támogatására vonatkozó közösségi rendelkezések alapján valamely beruházáshoz a céljától függően nyújtható támogatás. Ennek megfelelően a 2001-es keretszabály (a fenti 10. és 11. pontban hivatkozott 36. és 37. pont) – amely ebből a szempontból megegyezik az 1994-es keretszabállyal (a fenti 6. pontban

hivatkozott 3.2.1. pont) — a szennyezés és az ártalmak csökkentésére vagy megszüntetésére, illetve a termelési módszerek átalakítására irányuló beruházásokat említi, azzal hogy kizárólag a környezetvédelmi célok megvalósításához szükséges beruházási többletköltségek számolhatók el. A többek között gazdasági megfontolásokból elvégzett beruházáshoz akkor nyújtható környezetvédelmi célú támogatás, ha e megfontolások önmagukban nem igazolják a beruházást a választott formában.

148 A 2001-es keretszabály – e tekintetben az 1994-es keretszabályéval megegyező — rendszeréből az következik, hogy csak olyan beruházáshoz nyújtható támogatás – függetlenül attól, hogy kötelező vagy nem kötelező –, nemzeti vagy közösségi szabványokhoz igazít-e valamely létesítményt, meghaladja-e az ilyen szabványok követelményeit, vagy azt bármiféle szabvány hiányában valósítják-e meg —, amelynek éppen a környezetvédelmi eredmény a célja.

149 A Bizottság ebből következőleg összeegyeztethetetlennek nyilváníthatta a tervet a közös piaccal, amennyiben az nem felelt meg ennek a követelménynek.

150 Következésképpen nincs jelentősége a felperes azon állításának, hogy a beruházása javulással jár környezetvédelmi szempontból, és annak sem, hogy a megtámadott határozat elismeri a beruházás előnyeit a környezetvédelem, az egészségvédelem, illetve a munkavállalók biztonsága szempontjából.

151 Kétségtelenül lehetséges, hogy valamely tervnek egyszerre legyen célja a gazdasági termelőképesség javítása és a környezet védelme, de e második cél fennállása nem vezethető le pusztán abból a megállapításból, hogy az új felszerelés kevesebb negatív hatást gyakorol a környezetre, mint a régi, mert lehet, hogy ez egyszerűen a gazdasági célú technológiaváltásnak vagy a felhasznált anyag megváltoztatásának a

mellékes hatása. Ahhoz, hogy ilyen esetben a támogatott beruházás részben környezetvédelmi célja megállapítható legyen, annak bizonyítására van szükség, hogy ugyanez a gazdasági teljesítmény elérhető lett volna olcsóbb, de a környezetre károsabb felszereléssel is.

152 A jogvita megoldása tehát nem attól függ, hogy a beruházás jár-e javulással környezetvédelmi szempontból, vagy meghalad-e létező környezetvédelmi szabványokat, hanem elsősorban attól, hogy azért valósították-e meg, hogy ilyen javulást érjenek el.

153 E tekintetben a felperes azt állítja, hogy az új eljárás célja az volt, hogy a termelési rendszert környezetbaráttá tegyék, amit a támogatás iránti 1997. március 26-án kelt kérelmének B és C mellékletei részletesen kifejtenek. Ezek az iratok a hegesztett acélrácsokat előállító, teljesen automatizált új eljárás technológiai fejlettségét támasztják alá, amelynek a létesítmény zaját csökkentő és a porkibocsátást megszüntető hatása van. Alátámasztják tehát az ilyen létesítmény előnyét gazdasági és ipari szempontból, amely előny elegendő ahhoz, hogy megindokolja a beruházás megvalósítására irányuló döntést.

154 A Ferriere azzal is érvel, hogy a korábbi létesítménye még teljesen kielégítően működött, amikor a lecserélése mellett döntött annak érdekében, hogy a régi eljárás környezeti hátrányait kiküszöbölő új technológiát vezessen be. E tekintetben az először a válasszal előterjesztett iratoknak – amelyeket tehát nem nyújtottak be a Bizottsághoz a közigazgatási eljárás során — nincs kihatásuk a megtámadott határozat jogszerűségére (lásd a fent hivatkozott Belgium kontra Bizottság ítélet 16. pontját). Ezenkívül ezekből az iratokból az is kiderül, hogy a vállalkozás 1993–1994 óta tervezte, hogy új létesítményt szerel fel. Az a körülmény továbbá, amelynek fennállását, úgy tűnik, a Bizottság is elismeri a megtámadott határozat (29) preambulumbekezdésében, hogy az új hengermű nem jár a termelési kapacitás növekedésével, nem bizonyítja a beruházás környezetvédelmi célját.

155 Végeredményben úgy tűnik, hogy a Ferriere több mint 25 éves felszereléssel rendelkezett, amelyet le kívánt cserélni valamely technológiailag új eljárást használó olyan új létesítményre, amelyik fel tudta mutatni minden modern létesítmény környezetvédelmi teljesítményét. Arra a következtetésre kell tehát jutni, hogy a beruházás a vállalkozás azon döntésének a következménye, hogy modernizálja a termelési eszközeit, és mindenképpen ebben a formában valósították volna meg.

156 Következésképpen a Bizottság nem követett el mérlegelési hibát, amikor úgy ítélte meg, hogy nem bizonyított a beruházás valóban környezetvédelmi célja. A Bizottság joggal tarthatta a beruházás környezetvédelmi előnyeit az új létesítmény szükségszerű velejáróinak. A mérlegelése e tekintetben nem volt önkényes. Ezenkívül a beruházás előnyeinek elemzése a munkakörülmények szempontjából nem tartalmazza a felperes által felrótt ellentmondást, mert a 2001-es keretszabály 6. pontja szerint a biztonság és a higiénia érdekében bevezetett intézkedések nem tartoznak annak hatálya alá.

157 Másodsorban a megtámadott határozat – azon túl, hogy megállapítja a beruházás környezetvédelmi céljának hiányát — azt is tartalmazza, hogy a beruházás környezetvédelmi célt szolgáló költsége nem különíthető el a művelet teljes költségétől. A megtámadott határozat ezen indokának azért van jelentősége, mert abból a beruházás környezetvédelmi céljára lehetne következtetni, ha a megvalósított beruházás többe kerülne, mint egy másik feltételezett beruházás, amely ugyanolyan gazdasági teljesítményt tenne lehetővé kedvezőtlenebb környezeti feltételekkel (lásd a fenti 151. pontot).

158 Ezzel kapcsolatban a Ferriere azt terjeszti elő, hogy beruházásának a környezetvédelmi része a teljes költség azon részének felel meg, amelyet a Friuli-Venezia Giulia autonóm régió elszámolhatónak ismert el, azaz 11 milliárd ITL-nek (5,68 millió eurónak).

159 Az Elsőfokú Bíróságnak a fenti 35. pontban említett írásos kérdésére válaszolva, amely arra irányult, hogy a környezetvédelmi célú többletberuházás költsége milyen alapon volt 11 milliárd ITL-ben megállapítható a 20 milliárdos teljes beruházási költségből, a Ferriere csak a régió mérlegelésére utalt. A tárgyaláson a felperes elismerte, hogy nehéz a költségek között különbséget tenni, olyan eljárásról lévén szó, amelyik önmagában javítja a környezetvédelmet, és utalt rá, hogy a régió az általános jellegű költségeket zárta ki.

160 A Ferriere által a régiónak írt, az iratok között található 1998. május 26-i és június 26-i levelek, amelyek összetevőnként tartalmazzák a beruházás részletes költségvetését, nem adnak választ a feltett kérdésre. Az Elsőfokú Bíróság semmilyen további magyarázatot nem kapott arról, hogy milyen módszer alapján állapították meg a beruházás környezetvédelmi költségét a fent említett 11 milliárd ITL-ben. Ha érthető is, hogy nehéz elkülöníteni ezt a költséget olyan esetben, mint a jelen ügy, ahol a környezetvédelmi előnyök a termelési eljárás velejárói, a 2001-es keretszabálynak az 1994-es keretszabályhoz hasonló elvei kizárják, hogy a beruházás teljes költségére támogatást nyújtsanak, és megkövetelik a környezetvédelmi cél eléréséhez szükséges többletköltségek azonosítását.

161 Márpedig sem a felperes, sem az Olasz Köztársaság nem adtak ehhez magyarázatot. Különösen nem közölték, hogy a Friuli-Venezia Giulia autonóm régiónak hogyan sikerült meghatároznia a beruházás elszámolható összegét.

162 Következésképpen a Bizottság jogszerűen tekinthette úgy a megtámadott határozatban, hogy a beruházás költségein belül nem lehetett elkülöníteni a kifejezetten a környezet védelmére szánt költséget.

163 Ebből következőleg a Bizottság joggal ítélte meg úgy, hogy nem volt adható környezetvédelmi célú támogatás a Ferriere beruházására.

164 A fentiekből az következik, hogy a Bizottság a támogatást jogszerűen nyilváníthatta összeegyeztethetetlennek a közös piaccal. A Ferrierének és az Olasz Köztársaságnak a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kérelme következésképpen nem megalapozott. Az e határozat megsemmisítése iránti keresetet ezért el kell utasítani.

Az állítólagos kár megtérítése iránti kérelemről

A felek érvei

165 A Ferriere azt állítja, hogy a gazdasági kezdeményezés szabadságát és a tulajdonjogot sértő megtámadott határozat jogellenessége, a hivatalos eljárás megindítása, valamint a befejezési határidő túllépése következtében kárt szenvedett. Minthogy nem rendelkezhetett a támogatással, amelyet a régió kész volt nyújtani a számára, a beruházása finanszírozására hitelt kellett felvennie, és nem használhatta más célokra azt az összeget, amelyet ő előlegezett.

166 A felperes attól az időponttól kezdve kér kártérítést, amelytől kezdve nem rendelkezhetett a támogatással. A kártérítés összegének tartalmaznia kell a törvényes kamatot, valamint a pénzromlás ellenértékét, és 1999. április 26-tól kell számítani, azaz az 1999. február 25-i bejelentés kézhezvételekor kezdődő két hónapos határidő lejártától, amikor a Bizottságnak el kellett volna ismernie a támogatás összeegyeztethetőségét.

167 A Bizottság szerint a kártérítési felelősség feltételei nem teljesülnek. Azt állítja, hogy az alapjogok közül elméletileg csak a jogbiztonság, illetve a jogos bizalom védelméhez fűződők megsértése válthatja ki az intézmények felelősségét. Ezenkívül a jogsértés súlyos és nyilvánvaló jellege a jelen ügyben ettől függetlenül nem

állapítható meg. Végül a felperes a Bizottság szerint nem bizonyította a gazdasági kezdeményezés szabadságának és a tulajdonjognak a megsértését.

168 A Bizottság szerint továbbá az állítólagos kár nem bizonyos, és mértéke sem állapítható meg, mert a vállalkozásoknak nincs alanyi joguk állami támogatásra, még kevésbé egy meghatározott időpontban. Az alperes hozzáteszi, hogy ha a támogatás engedélyezett program része volt, a folyósításának késedelme nem a Bizottságnak, hanem az olasz hatóságoknak róható fel, amelyek annak bejelentése és a folyósítás felfüggesztése mellett döntöttek. A késedelmi kamat iránti igény, kártérítési igényről lévén szó, az alperes szerint megalapozatlan. Végül pedig a pénzromlás tekintetében a kár bekövetkezte nem bizonyított.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

169 A Ferriere az EK 235. és 288. cikkek alapján előterjesztett, kártérítés iránti kérelmében a Közösség szerződésen kívüli felelősségére hivatkozik a megtámadott határozat jogellenessége által neki állítólag okozott kár alapján.

170 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Közösség szerződésen kívüli felelősségének feltétele, hogy a felperes bizonyítsa az érintett intézménynek felrótt magatartás jogellenességét, a kár bekövetkeztét és e magatartás, illetve a kár közötti okozati összefüggést (a Bíróság 26/81. sz., Oleifici Mediterranei kontra EGK ügyben 1982. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 1982., 3057. o.] 16. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-40/01. sz., Scan Office Design kontra Bizottság ügyben 2002. november 28-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-5043. o.] 18. pontja). Ha nem teljesül e feltételek bármelyike, a keresetet teljes egészében el kell utasítani, anélkül hogy vizsgálni kellene a felelősség egyéb feltételeit (a Bíróság C-146/91. sz., KYDEP kontra Tanács és Bizottság ügyben 1994. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4199. o.] 19. és 81. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-170/00. sz., Förde-Reederei kontra Tanács és Bizottság ügyben 2002. február 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-515. o.] 37. pontja).

171 Minthogy a Közösség szerződésen kívüli felelősségének az EK 288. cikk második bekezdése szerinti első, a megtámadott aktus jogellenességével összefüggő feltétele nem teljesül, a kártérítési igényt teljes egészében el kell utasítani, anélkül hogy vizsgálni kellene e felelősség egyéb feltételeit, azaz a kár bekövetkeztét és a Bizottság magatartása, illetve a kár közötti okozati összefüggést.

172 A fentiekből az következik, hogy a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

173 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ezenkívül az eljárási szabályzat 87. cikkének 4. §-a úgy rendelkezik, hogy az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket.

174 Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően a saját és a Bizottság költségeinek viselésére kell kötelezni.

175 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 4. §-ával összhangban az Olasz Köztársaság maga viseli a saját költségeit.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (negyedik kibővített tanács)

a következőképpen határozott:

1) **A keresetet elutasítja.**

2) **A felperes viseli a saját és a Bizottság költségeit.**

3) **Az Olasz Köztársaság maga viseli a saját költségeit.**

Legal Tiili Meij

Vilaras Forwood

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. november 18-i nyilvános ülésen.

H. Jung

hivatalvezető

H. Legal

elnök